

SLOVENSKI NAROD

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Deželne volitve na Goriškem.

Iz Gorice 2. oktobra [Izv. dop.]

Volitve deželnih poslancev za Goriško in Istro so razpisane in sicer se bodo vršile one kmetskih občin 29. t. m.; trgovski zbornici, mesta in obrtniški kraji bodo volili dne 4. novem., veliko posestvo italijansko 8. novembra, slovensko pa na Goriškem 11. novembra.

Po tem takem se bodo volili uže te dni po vseh občinah izborniki, možje, koji imajo odločiti izid poslanskih volitev. „Sloga“, razvij zdaj brez vse zamude vso svojo delavnost, pokaži svojo moč in veljavo! Malo je sicer slišati o kakej nasprotni stranki, a vendar si ne moremo nikakor misliti, da bi — drugi ne delali tihoma za kake svoje kandidate, in da bi posebno pri volitvah izbornikov po svojih komisarijih ne uplivali v tem smislu. Zatorej treba vse previdnosti in ostre pažnje, da nas vladne lisice ne prekanijo. Nikar se ne zanašamo na dognano spravo, da bi namreč roke križem držali mislé, saj se nihče ne upa proti nam, ko smo složni in vsi jednih mislij! Intriga je kmalu in lahko tudi v zadnjem trenutku zasejana in v zmešnjavi vladni kandidati tako lahko prodirajo, kakor se v motni vodi lahko ribe love.

Složani se bodo menda zarad kandidatov kmalo porazumeli, saj jih nemajo mnogo na izbor; le previdno naj jih postavijo, da ne spravijo volilce v prevelike zadrege; izmej odločenih kandidatov naj se vsak v tistem volitvenem okraju priporoča, v katerem mu bo najlažje zmagati. Ne vrivati mož, kateri niso v dotičnem okraju poznani in spoštovani, pa tudi

ne izpodrivati taci, kojih zanesljivost v narodnem oziru in značajnost sploh ste se do zdaj obnesli.

Kedar se bližajo volitve, spoznavamo najboljše, koliko je pri nas pomanjkanje pravih, zanesljivih mož, koji bi se značajnostjo združevali tudi potrebno zmožnost. Tako malo jih je zares, da ne moremo v izboru nikakor strogi biti, ampak pri tem ali onem jedno oko zatisniti, samo za to, ker nij morda za dotični okraj boljšega najti in nadejajo se, da bo resna volja, vzbujena po ljudskem zaupanju nadomeščala, kolikor tu in tam primanjkuje.

Na delo torej, da pokažemo svojim mnogim nasprotnikom, da smo dobro predramljeni in da si nikakor ne puščamo urivati kukavičnih jajc v domače gnjezdo.

Sad ili nikad.

Zdaj ali nikoli! Tako nam je lansko leto pisal odličan Jugoslovan, ko je prosil, da bi tudi Slovenci kaj storili za bosensko-hercegovske pribegle. In „sad ili nikada“ je odmeval na vstaških zastavah, katere pa bi bile same, kakor se zdaj vidi, kmalu žalostno povesele se. Tačas je mej nami marsikdo zmajeval z glavo, da bi nemnogi Hercegovinci, s turško demoralizacijo decimirani Bošnjaki in kruto stlačeni Bulgari sami mogli osvoboditi se. Vendar se je glasilo od tam doli: sad ili nikad. In ko vstašem samim nij šlo, vzdignili so se Srbi v obeh kneževinah na pomoč, ter tudi zdaj čujemo iz Belgrada isti odgovor na ponudbe miru: sad ili nikad. Sedaj se morajo naši bratje osvoboditi, sicer se ne bodo nikoli. Srbija po teh velicah žrtvah živeti ne more

tako majhena, torej mora večja biti ali pa naj v boji za življenje in obstanek pogine. Narod v Srbiji, če hoče kot narod kaj veljati, mora bolj zjedinjen biti, za to se pa ima boriti do zadnjega moža in je opravičen na vse zadnje, če sam ne bode mogel zmagovati, isto tako orožne pomoči od slovanske Rusije pričakovati, kakor je on nesel pomoč vstašem, za katerih svobodo se zdaj v teškej hudej borbi meče z večjim sovražnikom uže nad tri mesece. Torej sedaj ali nikoli!

Morda ta klic nij popolnem resničen. Morda bi orientalno vprašanje, za zdaj odloženo, čez pet let še ugodneje rešilo se, da si mi tega ne trdimo. Vendar razumljiv in popolnem naravni so ti klici iz Srbije. Teško je patrijotičnemu Srbu na ugodnejši čas (če bi bil kateri ugodnejši) čakati, ako vidi na svojih mejah brata pod tujčevo peto giniti in zamirati; težko je narodu, ki ima lepo historij za soboj, biti malemu in neveljavemu v zborišči narodov. In če zjedinjenjem Nemcev nij bil greh, valjda ne bode ni ono Srbov. Tisti, ki vpijejo na nje in ljuto kriče čez Savo in Donavo, da ne trpe osnovanja nove države na meji, naj se spominjajo, da se je enkrat razlegal podoben krik v Italijo in Nemčijo, ali proti elementarnej narurnej potrebi in proti neustavljivemu teku osode narodov in teku zgodovine nij ničesar izdal. Tako tudi nasproti Srbom ne bode, naj se uže pomen gesla njihovih omikancev in za narod gorečih mož: sad ili nikad — prav po besedi tolmači ali pa ne.

Prav v besednem pomenu bi pač lahko jemali to geslo srbsko, ko bi bili vsi Srbi taki, kakor so srbski sokoli iz Črnogore ali

Kistek.

Valovi srca.

(Izvirna novela, spisal J. Medvedov.)

V.

(Dalje.)

„O, kaj sem storil? Osmešil sem se!“ vsklikne on bridko in sluteč najstrašnejšo besedo iz njenih ust omahne nazaj kakor vničen.

„O Bog varuj to, predobri gospod doktor!“ meni ona.

Rastislav povzdigne glavo. Tako blaženo so mu zadonele te njene besede!

„Ali resnično — ne vem, kaj naj bi odgovorila na vaše lepe ljubeznive besede,“ pravi ona s še dosti določnim naglasom.

„O saj po tem vam pa jaz lahko pomagam odgovarjati! Da vi me ne ljubite, da vi me ljubiti ne morete! — hočete pač reči,“ meni Rastislav s tožno pešajočim glasom, vstane in zelo prebledel sezaje po klobuku pristavi: „Čestita gospodična! Jaz sem se hudo

zmotil in prevaril se, jaz sem —. Prosim, ne zamerite! Lehko noč!“

Rekoč begom zapusti Ljudmilo in hiti iz vrta.

VI.

Tiha noč je Bs* uže davno zagrinjala v rahel mrak, ko Rastislav brez miru in pokoja še vedno korači po svoji brljavo razsvitljeni sobi. Spomin na hudo ponižanje, katero je denes tako nepričakovano doživel, buri in kuri mu neusmiljeno v srci. Strašno se sramuje samega sebe, mehkočutnosti svoje in strastnega prenačljenja. Hudo se kesa, da je kedaj prišel v ta kraj. Preklinja tisto uro, v katerej je bil prvokrat videl Ljudmilo pa roti se in roti, da za vse ženstvo načelo vendar le res velja jedino tisto, katero je tako določno povdarjal, ko je uže jel Ljudmilo poznovati. O njej ima zdaj za vselej dovoljni izgled, ki mu živo potrjuje njegovo poprejšnje prepričanje. Zategadelj — nikoli več nobene! O, ali ko bi kar v tem trenutku mogel kar čez doline in gore! Toda tega ne more in njegove okoliščine bodo pač še nekaj časa sklenile ga

v Bs*. Moral bode toraj tudi še in še videti Ljudmilo. Ali prezirati jo hoče strogo, popolnem: to je njegov nocoj nad vse vzvišeni sklep.

V tem premišljevanji odpre okno in nasloni se na oblok, da bi na nočnem zraku nekoliko ohladil si vročo glavo. Noč je mirna in krasna. Na nebesi plava blede polumesec za tenko namrenimi meglicami in rahlo preseva temo. Na osodnem vrtil nasproti slinjavke pocvrčevajo tako žalostno, tako tožno, da je Rastislavu samemu čudno britko pri srci. Kaho bi on zdaj lahko prijetno sanjal o svojej tihi sreči — tako pa mu je sladka nada skopnela na veke! In na polginjen, na pol nevoljen ozre se tjekaj, kamor so mu bili neštevilni pogledi še do denašnjega dneva tolikanj mili in dragi.

„Čudno! Dozdeva se mu, da tam ob nasprotnem oknu, na katerem je navadno pokazavala se Ljudmila, biva tudi nocoj neka bela podoba v mraku. V tem, ko zelo radoveden še v jednomer strmi tjekaj, posije mesec nekaj jasneje. Podoba, kakor bi zbala se opazbe,

taki, ki so pred pol stoletjem pod Črnim Jurjem Srbijo osvobojevali, s slabim orožjem Turke podili in kolesne pesti namesti kanonov imeli. Vendar upamo, da bodo tudi oni deli srbske milice, ki dozdej taki niso bili, kakor ti slavni njih očetje, baš v ognji in dejanskej vaji utrdili se in naposled dosegli, kar jim sovražniki zavidajo. Kajti že nemškutarska dunajska Turkinja „N. Fr. Pr.“ toži 3. okt. milo nemško: „Srbska vojska je pokazala s svojim napadom na turške pozicije, da je denes že bolj zmožna za ofenzivo, kakor pred jednim mesecem. Če bode brezdejavnost turških vojvodov še dalje trajala in če bode še več ruskih prostovoljcev dohajalo, potem bode v jednem mesecu srbska vojska na prostem polji rabljiva.“

Jugoslovansko bojišče.

Iz Belgrada 1. okt. se oficijalno telegrafira 1. okt. Včeraj so Turki iz svojih prostorov z 20.000 možmi in s 40 kanoni napali Srbe pri Gredetinu in jim hoteli pot, po katerem se morejo vzmakniti (proti Djunisu) vzeti. Po 12 ur trajajočem ostrem boji so bili Turki popolnem in z velikimi izgubami nazaj odbiti. Srbska vojska drži svoje položje na višinah.

Iz Carigrada pak poroča oficijalni telegram, da so Srbi pri Aleksincu prijeli Turke, pa odbiti bili.

Po tem tacem se je zopet 30. sept., precej dva dni po prvej bitvi iznova bojevalo in sicer na dveh krajih, pri Gredetinu in Aleksincu, ker ta dva kraja sta več ur narazen.

Iz Vidina se brzovjavlja, da Kerim-paša misli denes (sredo) veliko bitvo biti.

Črnogorski knez je izpustil, kakor smo že povedali, Osman pašo, katerega so njegovi ujeli v bitvi na Vučjem dolu. Osman je moral obljubiti s častno besedo, da se bode vrnil v Cetinje, kadar bode poklican.

Angleški diplomatični agent Monson je prišel v Črnogoro. On daje knezu ponudbe, da bi mir s Turki sklenil.

Iz Bosne se o vstanku Despotovića in družih malo čuje. Vstaši in Turci palijo vasi, drug družemu, tako da je uboga Bosna res prepotrebna osvobojenja iz turških krempljev

in da bode, če stvari pri starem ostanejo, grdo upustošena in uničena.

Rusi in južni Slovani.

Ruski „Golos“ piše: „Občno gibanje za pomoč južnim Slovanom odgovarja na dve vprašanji, s katerima se zanima vsa Evropa: je-li Rusija gotova za vojno, in namerava li ona osvajati na balkanskem poluotoku. V odločnem odgovori na ti vprašanji leži značaj občnega gibanja, ki je zdaj vso Rusijo prijel in postal, tako reči, vsenaroden. To gibanje bi imel izvesti iz tavanja one tuje politike, ki si glavo bellijo o tem vprašanji in se ne morejo odločiti, kako bi se nasproti Rusiji in proti Turčiji poñašali. Kakov je odgovor v tem gibanji? Odgovor je jasen, prost in odločen: Rusija je pripravljena na vojno, Ruski narod je pripravljen na vojno, Ruski narod tudi če je ne želi, in drugič Rusija ne išče za sebe nobenega dobička v Turškej — ona išče samo zakonito uresničenje čuvstva svoje historične dolžnosti nasproti žrtvam turškega barbarstva. Naša občna delavnost na korist Slovanov dokazuje, da v Rusiji obstoje vsi pogoji, ki so potrebni, da ima beseda Rusije v svetovalstvu Evrope dostojno važnost in značajnost. Ruski narod je pokazal, da ni v hrabrosti narodnega duha, ni v moralnih ali materijalnih sredstvih pri nas nij pomanjkanja. Vsak dan, ki preide do tistega časa, da bodo nam jednoplemenni in jednoverni bratje mučeniki od turškega jarma osvobojeni, bode raslo obče zanimanje in pomoč pri nas, in ž njim bode raslo prepričanje, da nij mogoče predati Slovane zopet v prejšnji jarem, temuč da jim se morajo dati narurne pravice.

„Sedaj turkofilni organi nijso zadovoljni, da jim je ruski narod te dokaze dal, in vpijejo, da Rusija stopa iz neutralnosti in ne drži nekih diplomatskih ugovorov. Je-li treba govoriti, da nobeno mejnarodno pravo, noben dogovor na svetu ne more ustavljati našega sočutja . . . Ves ruski narod se zavzimalje za slovansko vojno tako živo, kakor da bi bila v mejah Rusije. Najpretiraniji turkofil in neprijatelj slovanski ima zdaj razumeti, da ideja slovanska nij mrtva, nego živa, historična ideja, ki objema vsako, tudi neizobraženo

rusko dušo, vsacega ruskega človeka, tudi take, ki ne poznajo zgodovine Rusije in Slovanov . . .“

Da je Rusija nesebična, to dokazuje „Golos“ s tem, da pravi: „Ko bi ruski narod imel na južnem Slovanskem sebične namere v tej vojski, on bi zbiral svoje sile za ta čas, ko bodo Slovanje že po vsem izonemogli, da se sam okoristi z rezultati svojih zmag: Ali ruski narod je Slovanom zdaj priskočil, ko sami še vojujejo za svojo svobodo. Ruski narod želi samo, da se konča turško barbarstvo in da se slovanska plemena osvobode. V tem gibanji hodi ruski narod z rusko vlado vred, ki je izjavila, da se neče odreči svoje simpatije k Slovanstvu . . .“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. oktobra.

Nedeljska „Wiener Ztg.“ je prinesla cesarjevo pismo do Lasserja, ki Auersperga namestuje, katero pismo sklicuje avstr. državni zbor na 19. tega meseca.

Ogerski državni zbor bode samo Miletičevo stvar „preiskal“ in odgoror na Iranyjevo interpelacijo počakal, potem pa bode svoje posvetovanje do početka novembra odložil.

Miletič je imunitetnemu odboru poslal svoj zagovor. On je dokazal, da je po krivici v zapor dejan, on je protestiral, da bi bil kakšno dejanje storil, ki je veleizdaji podobno ali ki bi bilo obrneno proti celokupnosti Ogerske ali monarhije; on pravi, da v Belgradu je bil v privatnih zadevah, ne v političnih. Pa ko bi tudi res bilo, kar se mu očita, ne bi bila to še veleizdaja. — Vendar je bilo vse to zagovarjanje zastoj. V seji 2. t. m je odbor sklenil odobriti postopanje ministerstva, ker tu je bila „pravica v sili,“ ki dovoli, da se tudi poslanec zapre.

Vnane države.

Iz Peterburga se poskuša od strani vlade malo ohladiti občno razburjenost, ki je zavladata vsled Sumarakovega dohoda na Dunaj. Pravi se, da to pismo pomenja vsakako le — mir.

Iz Carigrada se javlja, da tistega velicega zborišča, ki ima odgovoriti velesilam zarad premirja, nij bilo 30. sept. kakor je bilo napovedano.

Grška se oglašja. Prvega oktobra je bil v Atenah meeting, katerega se je udeležilo 5000 ljudij iz omikanih stanov. Ti so izrekli velesilam zahvalo za simpatije, katere izkazu-

umika se lahko polagoma nazaj. Po tem Rastislav nič več ne dvomi. Ona, — Ljudmila je, ki tudi tako pozno še čuje, ki spati ne more! misli si in čudni čudni čuti se ga polaste. Umakne se od okna in stoprv čez nekaj časa še jedenkrat pogleda venkaj, pa zdaj tudi Ljudmile ne vidi več. Tedaj sam ide k počitku, toda spanec njega tudi nočoj neče objemati.

Drugo jutro, ko se izbudi, mu spomin na ta nočni prizor uže znatno topi včeraj hipoma prerazburjeni, srčni vihar. Kmalu začne pomirjati se tudi na duhu in potem dokaj treznejše soditi o pomenu Ljudmilinega včerajšnjega izjavljenja in obnašanja naprem njegovemu izpoznanju. Saj, če dobro prevdari: strogo ga nij zavrnila, izrečno mu nij vsacega upanja odbila. Ali morda nij torej v svojej strasti prehitel se in pa napak razumel ter krivo obsodil pravi čut v globočini njenega neizmotrivega srca? In ako je tudi zasmehovala ponudbo njegove ljubezni, ali bi ona še bolj ne triumfovala nad njim, in on ne prenašal še hujšega ponižanja, ako bi sramovaje se malostno skrival pred njo?

Vvaživši vse to sklne odslé baš narobe vesti se proti Ljudmili, kakor je bil to namislil se v prvem trenutji svojega razvnetja. Naj ona zaničuje ga ali ne, na vsaki način hoče dajati jej razumevati, da on je mož, kateremu srečnega ali nesrečnega življenja še ne odločuje prevzetno samovestna dekle. Čutila naj bode, da duh njegov nij še potr, da marveč še visoko nadkriljuje njenega. V dosego tega sklne še nadaljevati pa zmerom bolj in bolj opuščati obiskavanja in potem se za vselej ostaviti jih, kakor da je naveličal se nje. Poleg hoče o vsakej priliki biti jej ravnodušen in mrzel, mrzel, kakor ledena sveča o božiči. Uže po preteklih treh dnevih oglasi se torej zopet pri Javorskem. Ljudmila, kakor hitro ga zagleda, hiti nenavadno vesela pozdravit ga tako prijazno, tako ljubo, kakor še nikoli! Rastislav celo nepričakovaje tacega njenega sprejemanja zavzet skoraj ostrmi. Pa brž spomnivši se svojo prisege začne ž njo uljudno pogovarjati se, kakor da si zaradi nje še nikedar najmenj nij vznemiril srca, kakor da gola prijaznost mej njima še nobenkrat nij čisto nič okalila se.

Domú gredé vendar na tanko pretehtuje le-to njeno, tako hitro, očitno spremembo. Kaj hoče, kaj namerava to neizmotrivo dekle? poprašuje se. Morda se kesa, da je ondan tako razžaljivo osorno obnašala se proti njemu in hoče popravljati svojo izpoznanje in obžalovano napako. Morda on torej nij motil se sluteč, da ona goji nekaj skrivnega sočutja do njega. Morda pa je tudi ona spremenila orožje in hoče še jedenkrat vjeti ga v mreže, da bi potem še tem hujše poigrala se ž njim!

Na tak dvojin način skuša Rastislav razlagati si Ljudmilino predruženje. Ali naj bode ono, ali to, misli, vsakako hoče ostati pri svojem strojenem sklepu. In temu ostaja tudi res zvest.

Po daljšem obroku, kakor zadnjič, pride na obiskavanje drugikrat, pa opazuje vse tiste znake njene spremembe, kakor na prejšnjem obisku. Dozdeva se mu samo še to, da ta pot je še znatneje bolj zaželela videti njega pri sebi doma. Vendar vse te opazke na Ljudmili ga še bolj potrdijo o poprijetnem postopanju naprem njej.

Dober mesec poteče. V tem času je

jejo do kristijanov v Turčiji in so protestirali zoper iztrebljevanje grškega elementa ter sklenili grško vlado naprositi, da vojsko pripravi tako, da more vsem slušajem nasproti iti.

Angleška vlada je baje zaupno na Dunaj poročala, da bi se ona ustavljala okupaciji Bosne, Hercegovine i Bulgarije.

Dopisi.

Iz Logatca 1. oktobra [Izv. dop.] „Banka Victoria“, katera je žalibog v Logatcu mej vsemi družimi bankami najbolj zastopana bila, se z izplačevanjem odškodnine mej zavarovance prav slabo obnaša. Dne 8. t. m. bode uže dva meseca, odkar je Logatčane požarna nesreča tako zlo zadela. Banka „Slovenija“, „Graška vzajemna“ in druge so oziraje se na veliko revščino ljudstva, svojo dolžnost redno izpolnile in ter svoje zavarovance ob pravem času popolnem izplačale. Le banka „Victoria“ tega nij storila, temveč, poslala je pred 1. mesecem svojega glavnega zastopnika, kateri je svoje pogorele zavarovance skupaj sklical, ter začel z vsakim posebe pogodbe sklepati, koliko da jim bode dal. Ljudstvo v nadlogi, če tudi je vsakemu brez razločka veliko od zneska odbil (na pr. ako je bil za 400 gl. zavarovan, dobil je le 270 gl. itd.) je vendar sklenilo pogodbo, in sicer z dostavkom, da bode banka vsej to v štirih dneh po pogodbi plačala. — Če tudi je v pogodbi skleneno bilo, kakor sem ravno omenil, da mora banka v štirih dneh odškodnino poravnati, vendar do danes večina še krajcarja dobila nij, le nekateri, (manjšina) so dobili nekoliko na račun. (!)

Torej ne zadostuje, da v 2 mesecih nij ta banka, ki se imenuje „Viktoria“, nič izplačala, ter nekaterim zopet s pogodbo skoraj polovico odtrgala, temveč hoče sedaj ubogo ljudstvo še dalje za nos voditi, ter z izgovarjanjem morebiti še 2 meseca ali še dalje izplačevanje preložiti.

Iz Ljutomera 1. oktobra [Izv. dopis.] V našem kraju imamo letos uže četrto povodenj in sicer sadaj najhujšo — tako še stari ljudje ne pomnijo. Samo dva dni — danes je tretji — je deževalo in voda nam brani priti po suhem v bližnje občine, — razven na jugu ležečih. Ljudje, ki so včeraj v

naš trg prišli, morali so vodo do kolena — celo do trebuha jim je segala — bresti. In kaj bi bil temu uzrok — vsaj pred nekaj leti nij bilo povodenj? Nekateri menijo, da struge, kar je tudi istina, nijso prav napeljane uže od nekdaj; a še vrh vsega tega bile bi dobre, če bi le Negavci v svojej dolini močvirje, „tajhe“ imenovane imeli, kateri so vodo v svoje trebuhe spravljali in počasi izlivali, ter tako vsej vodi svoj tek odrezavali. Bilo je prej v Negavskej dolini pred šestimi leti kacih trideset močvirij, in ti so dovolj branili nas povodnji in našo dolino ohranili. Kmetje jako tožijo in res obmilovanja so vredni. Krompir, katerega so po večini črvi spodjedli, mora se ve da gnjiti pod zemljo in gnjiti po izkopanju; kuruza bo čakala in zelena ostala, ajda se namočila za drugo setev, otava bo dobra za gnoj, in še več pridelkov bo uničenih. — Naravna moč je strašna, jemlje nam po sili s trudom in težko pridelani sad, — in odškodnina — nekaj krajcarjev davka, katere še komisijski stroški presegati morajo, splava po vodi.

Domače stvari.

— (Brandstetter) je zraven porabljene zavarovnine svojih otrok in zraven denarja od ponarejenih menjic zapravil še 10.000 gold., ki mu jih je posodila ljubljanska hranilnica, dalje 20.000 gl. iz hranilnice graškega mesta in 20.000 iz hranilnice graške okolice. Hranilnice so baje intabulirane na graščino, ki pa baje nij toliko vredna. Omenjene dolgove iz hranilnic je Brandstetter naredil l. 1869, ob početku svojega političnega rogoviljenja.

— (Iz Trsta) se piše „Sl.“: Kljubu vsem vremenskim neizgodam in iz tega izvira-jočemu zakasnenju v sezorenji, začela se je v bližnji okolici uže trgateg. Gotovo je zdaj še prezgodaj, toda pri nas je uže taka navada, da kedar pride navadni čas — kvaternica — bodi si grozdje zrelo ali ne, mora se potrgati. V zgornjej okolici pa, kjer vse pozneje zorí, bode trgateg še le za štirinajst dni, kar je gotovo bolj pametno. Trgateg, ali bendima, kakor tukaj pravijo, ne bo povsod enaka, ker mej tem, ko imajo v nekaterih krajih komaj polovico od lani in še manj,

imajo drugod še več od lani; sploh pa in večinoma se mora roči, da letošnja bendima je veliko slabša od lanske. Vino bo tedaj pri nas letos še dražje, ker ceno uže tako nij in tudi pri najboljšej letini prav ceno ne bi bilo iz različnih uzrokov.

— (Iz litijskega okraja) se nam piše o letini: Veliko let je uže preteklo, kar smo imeli tako slabo pridelanje, kakor letos. Sadjaga ne dobi nikakoršnega, v vinogradih je toliko, da nekateri še trgali ne bodo, pa še tisto nij za nič. Zelje in repo so ujedle gosenice, krompir je do malega ves gnil, turšica je tudi jako slaba; samo proso nekaj plenja. Večina kmetovalcev uže zdaj mora žito kupovati, in celo jako trdni kmetje preišljujejo „kaj bo“. Davkarstva bodo imela pač mnogo posla in eksekucij to leto gotovo ne bo ni kraja ni konca, kajti davke mora kmet plačati, makari, če tudi nema ničesa jesti.

— (Umor.) V soboto večer dne 23. sept. so našli pri Gorici majorja v pokoji, grofa Lanusa, 70letnega starčka, na dunajskej cesti poleg vile „Suini“ ubitega. O morilcih policija še nikacega sledú nema.

— (Umrlo) je v Ljubljani meseca septembra t. l. 74 osob, od teh je bilo 45 moškega, 29 ženskega spola.

— (Iz ljubljanskega mestnega zbora.) V zadnej seji 29. t. m. je mej družim poročal o predlogu g. Regalija, da naj mestni zbor ministerstvu kupčijstva pošlje prošnjo zarad škode, katero jetniki na gradu in v posilnej delalnici s svojim delom delajo malim obrtnikom in rokodelcem, g. Lasnik, da so na gradu v preteklem letu zaslužili vsega skupaj 3635 gl. 5½ kr., ali če se odšteje cena blaga, ki so ga kupili, 1696 gl. 15½ kr. Ako se ta znesek razdeli na obrtnike in rokodelce ljubljanske, pride na jednega komaj 9 gl., kar res nij vredno, da bi se delala prošnja do ministerstva. G. Regali oporeka naštetim številkam, ki so po njegovem mnenju veliko premajhene. On za gotovo ve, da za mizarstvo delo so samo v dveh hišah zaslužili čez 2000 gl., ne pa 280 gl., kakor poroča g. Lasnik. Če bi šlo za povikšanje plače uradnikov, bi vsi gospodje nasprotne stranke bili za to, ker pa gre za zboljšanje stanu narodnih rokodelcev in obrtnikov, napravijo tak referat, da se bogu

Rastislav čedalje rajši gost bil pri Javorskem, pa potem je prepričal se, kako veljavna je latinska prislovica, ki pravi: rarus-carus, redkokraten gost nam je drag! Javorski mu je vsakrat nadležneje očital njegovo vidno ohlajajočo se prijateljstvo, in Ljudmila je jasno, če tudi le bolj molčé mu kazala, kako jo boli njegovo trdovratno omolčevanje. Rastislav je vse to pač jemal si za povoljno mu radostovanje; vendar za to nij imel niti ne kazal najmanjše volje, da bi hotel izneverjati se svojemu zdanjemu vedenju. Skušal je uže veliko prevar o ženskah in torej tudi nema dobrega zaupanja v Ljudmilo, toliko menj, ker je jedenkrat uže hudo opekel se pri njej, in ker nikakor še ne vé njenemu spremenu pravega razloga in skrivne namere.

Tako je prišla jesen.

Krasen jesenski popoldan. Zrak čist in ugoden. Nebo jasno, kakor ribje oko.

Ljudmila sama sedi na svojem priljubljenem kraju, v utici na vrtu. V naročji drži gitaro. Drobní prstje jej nekaj časa poskušaje tipljejo strune, potem jih uberó, da lahko otožno zadoné in ona sama milo poluglasno

zapoje: „Tebe kličejo solzice!“ pa jedva izpoje dve vrsti, ko jej prsti uže omagajo in glas omedli. Roke se jej kakor po nevedoma preprekrižajo preko gitare. Globoko zamišljena začne strmeti pred sé. Beli solnčni žarki jej skozi prerahljeno utino streho posvetijo na čudno obledelo obličje, na katerem jej v tem trenutji počiva silna otožnost. Žarka solzica se jej utrne iz rosnega očesa in počasi drsi dol po lici.

Vel list z drevesa se privrti in baš na njenej roki obleži. Ljudmila kar strepeta, tako jo zgane ta mali pripetljaj. Kakor to na veke vsahnelo peresce, kakor umirajoča priroda okolo nje, tako, zdi se jej, gine tudi njen blagi mir srčni, ginejo njene letos od spomladi sem vskaljene nade in njene sreče žarki — da ne bodo vstajali nikoli, nikoli več! In vsemu temu kriva je — pač sama!

Vtopljená v to preišljevanje kar medli od prebridkega kesanja in od neskončne žalosti.

V tem se zasliši nekako šumenje. Plahom se ozre. Srce jej zatriplje skoraj glasno. Na vrtu je zagledala Rastislava počasi in zani-

karno gredočega po stezici. Hitro si otare roso iz oči in obriše se po obrazi; poleg pa silno radovedna pogleduje, kam on pač namerja iti: skozi vrt vén, ali — k njej. Predno je on še na razpotji, kjer ima odločiti se, Ljudmila po nekem silečem nagibu zmaje život, kakor bi hotela vzbuditi njegovo pozornost. V tem Rastislav kakor le ne vedoč svojemu sprehajanju določenega smotra, krene proti njej. Bližaje se pogleduje okrog po sahnecih nasadih in kakor poln dobrodejnega mira v srci lehno požvižgava in popeva, dokler češ zelo iznenaden obstoji pred njo.

„O, dober večer gospodična!“ vošči jej.

„Dober večer!“ želi mu tudi ona z rahlim glasom, pa ne upa si, pokazati mu obraza.

„O — kaj pa je gospodična? Vi mi zdite se nekaj užaljena, nekaj potrta. Pa vsaj ne bolujete kaj? — bog varuj!“

Na ta Rastislavova povpraševanja Ljudmila kar mirno molže prebira liste v „Pesmarici“ na mizi.

(Dalje prih.)

usmili, ker jim manjka patrijotizma. G. Schrey omenja, da reč je obravnavala se uže v dežel-nem zboru, zato stavi predlog, da naj se za zdaj odloži in odseku naroči, da se obrne do deželnega odbora in ga vpraša, kaj se je tam v tej zadevi storilo. R. Petričič pritrjuje g. Regaliju, da jetnišnice res veliko škodujejo malim obrtnikom in priporoča, da naj državi potrebne reči izdelujejo po kaznilnicah. G. Ču-ber ugovarja, da morajo jetniki delati na svojo roko, ker jih obrtniki ne najemajo. Dru-god se obrtniki ali rokodelci ž njimi pogode, da delajo za-nje. G. Potočnik podpira pred-log Schreyev. Po njegovem mnenju je škoda za vsacega obrtnika večja, kakor je izračunal g. poročevalec. Ker ne plačujejo dohodninskega davka, ceneje delajo, kar drugi obrtniki ne morejo, tudi se je opiral samo na grad, posilne delavnice nij omenil, kder še veliko več delajo, kakor na gradu, tako da vsacemu malemu obrt-niku na leto otide najmanj 40 gld., kar je pa za ljudi, ki zaslužijo morda komaj 400 gld. na leto, uže britka izguba. Po kratkem ugovoru poročevalca se glasuje in sprejme dr. Schreyev predlog.

Razne vesti.

* (Slovanski pismeni jezik.) O tem predmetu piše nemška „Augsb. Allg. Zeitung“ dolg članek, v katerem pravi, da se je vprašanje o splošnem slovanskem pismenem jeziku spravilo na dan uže l. 1867 po carici ruskeje. Različnost slovanskih narečij, pravi pisatelj omenjenega članka, poostruje se še s tem, da imajo različne alfabete; on pravi, da najboljši alfabet je ruski. — Težje bi bilo odločiti o pravopisji, češ, da se splošno pravopisje v raz-ličnih jezikih težko uvede, akopram so si v rodu; najbolje bi dakle bilo, da se stvar kar radikalno poprime in da se jedno slovanskih narečij naredi, za izključljivi pismeni jezik, druga pa naj se v prosta narečja potlačijo. Pravi, da to nij težko, in da je veliko lažjeje

čisto nov jezik sprejeti, nego li starega na pol spremeniti; večina ljudij, da celo narodi, jezik ložje menjajo nego se običajno misli, samo morajo novi jezik vsak dan čitati ali pa slišati, in kolikor se da tudi sami rabiti, Sicer se cilj seveda jedva dočaka. Kateri jezik naj bi se izbral pisatelj tudi ne premišluje dolgo, nego imenuje takoj ruski.

* (Umorjenje žandarma.) Blizu Tu-nic na Českem se je zgodil v noči na 27. sept. strašen zločin. Žandarmerski vodja Petrina, ki bi bil zjutraj ob treh moral vrniti se k postaji, bil je po noči blizu Sulca mrtev naj-den. Na truplu je bilo videti več ran, ki jih je s kolom dobil. Tudi klobuk mu je bil ves stolčen. Poleg tega je bilo na truplu se nad 30 ran, ki jih je umorjeni s svojim bajonetom dobil. Bajoneta in družega stranskega orožja nij bilo pri njem, pač pa nek sveder pa vrv. Sodnija zločinca pridno išče.

* (Turški študentje) so na vrata turških ministrov nabili sledeč proglas: „Ravno ob tej uri so se gjauri (t. j. krščeni psi), ki se bodo pod našimi udarci vsak čas razsuli kakor hiše iz kart — ti nesnažni narodi Ev-rope, nas mozleme za milost in usmiljenje pro-sili. Vi vsi, ki hočete pogodbe sklepati, za-pomnite si dobro. Če naredite mir brez odo-brenja poslednjega turškega berača — v ka-teri obliki ga koli delate — mi prisežemo pri svetem imenu preroka, da vas bodemo z va-šimi ženami in otroci na sredi trga na kolce natakneli. Čujte pogoje, katere turški narod in zmagovalna armada lopovi Evropi nareku-

jeta: 1. Mi nečemo Srbije, ne Crngore, ne Rumunije, nečemo nič od te pasje sodrge. Te deželo naj bodo vilajeti (provincije) turške države. 2. Rusija nam mora plačati močno vojskino odškodnino, ter nam odstopiti Krim, celo Črno morje in njegove bregove. 3. Ev-ropa se mora zavezati s trdno prisego, da se ne peča več s turškimi zadevami. Če ne, po vas je. — Narod prerokov.“

Umrli v Ljubljani.

od 29. sept. do 1. oktobra:
Jože Završek, mastilec, star 31 l., v mestu št. 55, za susico. — Ludvik Beck, mesarsk pomagač, 18 l., v deželni bolnišnici, na tifusu. — Jera Bezlaj, dninarica, stara 57 let, na Močvirji št. 65, za drisko.

Dunajska borza 3. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65 g d.	30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	60
1860 drž. posojilo	107	75
Akcije narodne banke	842	—
Kreditne akcije	150	90
London	124	65
Napol.	9	77
C. z. cekini	5	98
Srebro	102	90

Karmelitanski melisovec

iz Benedk.

1 originalna steklenica 25 kr.

Jedino pravi le pri

Gabriel Piccoli,

(53—27)

lekarju na dunajskeje cesti v Ljubljani.

Štev. 68/L. o.

Naznanilo.

Podpisanemu likvidacijskemu odboru je občni zbor delničarjev „prve občne zavarovalne banke Slovenije“ v likvidaciji dne 28. septembra t. l. prosto prodajo bankinega nepremakljivega posestva zaukazal.

Vsled tega se bode v prvej vrsti prodala bankina hiša št. 24, tik zvezdnega drevoreda v Ljubljani, ki obstoji iz dveh nadstropij in je v najboljšem stanji, ker je bila pred malo leti lično popravljena; tistim, ki jo kupiti želé, se to s tem pristavkom naznani, da svoje dotične ponudbe v prvem nadstropji omenjene hiše skrajno do 31. oktobra t. l. oddajo, kjer lahko tudi v vseh teh zadevah natančneje poizvedo.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1876.

(304—1)

Likvidacijski odbor

„prve občne zavarovalne banke Slovenije“ v Ljubljani.

Narodna tiskarna

v Ljubljani

Z okusnimi pismenkami in olepšavanji, kakor tudi z dobrimi ročnimi in brzotiskalnimi ter družimi stroji in pripomočki popolnem oskrbljena

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani,

v Kolmanovej hiši v zvezdi,

priporoča se čestitemu p. n. občinstvu za izvršenje vseh v stroko tiskarstva spadajočih del, ter bode jej blagovoljno izročena dela po najnižjih cenah hitro in okusno izdelovala, posebno pa:

Letna poročila,
koledarje,
računske poročila,
račune, fakture,
cirkulare, menjice,
vstopnice, vabilne liste,
mrtvaške ali parte liste,
železcestne vozne liste,
s firmo in železniškim kolekom,
formulare za c. kr. urade,
advokate in notarje,
itd. itd.

Literarne knjige,
časopise, brošure,
kataloge,
glave na pismeni papir,
jedilne liste, cenike,
diplome, izkaznice,
obiskovalne ali vizitkarte,
poštne vozne liste,
koverte s firmo,
oznanila za prilepljenje na ogle,
itd. itd.

v Kolmanovej hiši.

štev. 25—26